

De Minister van Financiën
Ir. J.R.V.A. Dijsselbloem
Korte Voorhout 7
2511 CW DEN HAAG

Datum 27 juni 2016
Ons kenmerk ReZp-16043251
Pagina 1 van 11
Kopie aan De Minister van Veiligheid en Justitie
De Staatssecretaris van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
Betreft AFM Wetgevingsbrief 2016

Geachte heer Dijsselbloem,

De financiële markten zijn door maatschappelijke en technologische veranderingen volop in beweging. De invloed van internationale ontwikkelingen en de onderlinge verwevenheid van internationale en nationale spelers versterken dit proces.

De toenemende rol van technologie en data is een belangrijke trend die op meerdere vlakken gevolgen heeft voor het AFM-toezicht. Zo zorgen de Europese verordening EMIR en de richtlijn MiFID II ervoor dat wij over steeds meer data beschikken. De grotere beschikbaarheid van data kan bijdragen aan betere analyses van marktontwikkelingen zodat wij sneller kunnen inspringen op onacceptabele risico's, en daarmee de effectiviteit van ons toezicht verhogen. Dit vraagt wel om flinke investeringen in IT-infrastructuur.

Technologische ontwikkelingen leiden bovendien tot de opkomst van nieuwe diensten en nieuwe spelers. Om de gevolgen van de nieuwe ontwikkelingen voor de kapitaalmarkten en retailmarkten te doorgronden, is de AFM begin 2016 het programma Innovatie & Fintech gestart. De AFM wil, samen met DNB, met haar toezicht ruimte bieden aan de positieve bijdrage van innovatieve marktpartijen aan de financiële sector en tegelijkertijd waarborgen dat de belangen van consumenten en beleggers voldoende beschermd blijven. In de toekomst vraagt dit mogelijk om aangepaste wet- en regelgeving.

De AFM ziet ook andere impactvolle trends in de financiële markten, waaronder de lage rente en risicoverschuivingen. Zo zorgt de lage rente er voor dat consumenten en beleggers naar andere manieren zoeken om hogere rendementen te behalen met mogelijk meer risico. Daarnaast is sprake van een verschuiving van risico's die door het collectief gedragen worden naar door het individu gedragen risico's, zoals bij pensioenen. Dit vergroot het belang van individuele financiële planning. In het verlengde daarvan zou het aan te bevelen zijn dat consumenten, eventueel met hulp van een financiële dienstverlener, periodiek hun financiële situatie in kaart brengen door middel van een analyse van de belangrijkste vermogenscomponenten in relatie tot hun levensfase (de zogenoemde financiële APK).

Datum	27 juni 2016
Ons kenmerk	ReZp-16043251
Pagina	2 van 11

Een ander belangrijk aandachtspunt van ons toezicht is het gedrag en de cultuur bij zowel nieuwe spelers als de traditionele financiële instellingen en accountants. In de nasleep van de financiële crisis zien we dat vooral traditionele financiële instellingen worstelen met het duurzaam verankeren van de noodzakelijke gedrags- en cultuurverandering. In lijn met onze missie bij te dragen aan eerlijke en transparante markten en duurzaam financieel welzijn, is een belangrijke prioriteit voor de AFM het verkleinen van ongewenste financiële risico's voor de samenleving. We richten ons daarbij op de risico's die voortkomen uit het gedrag van traditionele en nieuwe spelers in de financiële sector en op de financiële markten.

Deze brief bevat wensen voor wetgeving die nodig is om de financiële markten eerlijker en het toezicht van de AFM effectiever te maken, waaronder voor het eerst ook pensioenonderwerpen. De brief zal dit jaar daarom tevens aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gestuurd worden. Voorheen stuurden wij over deze onderwerpen separaat een wetgevingsbrief aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Een belangrijke reden voor deze samenvoeging is dat er steeds vaker sprake is van overlap van de Pensioenwet en de Wet op het financieel toezicht (Wft).

In het verlengde hiervan pleiten wij ervoor om wet- en regelgeving op onderwerpen als pensioen, hypothecaire leningen en de woningmarkt, waarbij vaak verschillende ministeries betrokken zijn, in goede samenhang met alle betrokkenen te ontwikkelen. Alleen dan ontstaat er voor de samenleving als geheel maar ook voor de individuele consument een optimale uitkomst.

Hieronder gaan we in op de specifieke toezichtwensen van de AFM, die onderverdeeld zijn in de volgende categorieën:

1. Veranderende markten: opkomst innovatieve diensten en spelers
2. Informatie-uitwisseling tussen toezichthouders
3. Marktbrede en overige toezichtwensen
4. Pensioen
5. Accountancy en financiële verslaggeving

1. Veranderende markten: opkomst innovatieve diensten en spelers

Fintech leidt tot nieuwe toezichtvragen

Door ontwikkelingen in de technologie en het grootschalig gebruik van internet en smartphones, zijn de financiële markten drastisch aan het veranderen. Het beschikbaar komen van steeds meer data in combinatie met technieken om die te kunnen omzetten in bruikbare informatie, betekent dat ook steeds meer complexe functies worden geautomatiseerd. Daarnaast maken steeds geavanceerdere identificatie-, authenticatie- en encryptietechnieken het mogelijk om schakels in de keten van aanbieder tot eindklant, zoals de betaalketen of de adviesketen, over te slaan. Het efficiënter maken van ketens door disintermediatie en het automatiseren van processen, creëert kansen voor nieuwe partijen en maakt nieuwe verdienmodellen mogelijk.

Datum 27 juni 2016
Ons kenmerk ReZp-16043251
Pagina 3 van 11

De transitie die plaatsvindt in de markt, levert nieuwe toezichtvragen op voor de AFM en de markt. Hoe interpreteren we bijvoorbeeld het begrip ‘zorgplicht’ bij een advies gegeven vanuit een zelflerend IT-systeem dat zich baseert op gegevens uit diverse databronnen? Hoe moeten spelers in de markt omgaan met klantdata zodat het vertrouwen van die klant niet geschaad wordt en waar begint en eindigt de rol van de AFM? Op welke gronden vinden we het redelijk dat onderscheid gemaakt wordt in de prijs die consumenten krijgen aangeboden en wanneer vinden we dat misbruik gemaakt wordt van onwetendheid of een zwakkere positie?

Een concreet en actueel voorbeeld is de herziening van de Europese ‘Payment Services Directive’. Op grond van deze richtlijn mogen derde partijen, ‘Payment Initiation Service Providers’ en ‘Account Information Service Providers’, op verzoek van consumenten en bedrijven direct via de banken toegang krijgen tot hun rekeninggegevens om hun daarmee nieuwe diensten aan te kunnen bieden. De ‘Account Information Service Providers’ zullen zich richten op adviesdiensten, wat op het toezichtsterrein van de AFM ligt. Graag onderzoekt de AFM samen met uw ministerie en DNB hoe de toezichtstaken optimaal verdeeld kunnen worden.

Crowdfunding: toezicht en wetgeving mee laten groeien met de sector

Crowdfunding is het investeren met of uitlenen van relatief kleine bedragen door een grote groep investeerders (geldgevers) aan particulieren of ondernemingen (geldvragers). Er zijn twee verschijningsvormen van crowdfunding waar de AFM toezicht op houdt, namelijk de vorm waarbij aangetrokken geld wordt uitgeleend (loan based) en de vorm waarbij aangetrokken geld wordt geïnvesteerd in bedrijven (equity based). Dit gebeurt via online platforms waar geldvragers en geldgevers samengebracht worden.

In de wetgevingsbrief van 2015 heeft de AFM aangegeven dat het wettelijk kader voor crowdfunding niet toereikend is. Met het Wijzigingsbesluit financiële markten 2016 zijn twee knelpunten opgelost die de AFM in haar onderzoek van 2014 had geïdentificeerd, namelijk het provisieverbod voor beleggingsondernemingen en het ontheffingsregime voor bemiddelen bij het verkrijgen van opvorderbare gelden. Er ontbreekt echter nog een duidelijk uniform wettelijk kader voor crowdfunding.

Crowdfundingplatforms die worden aangemerkt als beleggingsonderneming of financiële dienstverlener, hebben namelijk elk een eigen toezichtkader met andere vereisten. Een nieuw regime gebaseerd op de crowdfundingactiviteit kan deze versnippering oplossen. Met dit nieuwe regime moeten geldgevers en geldvragers een bepaalde mate van bescherming genieten en dienen continuïteitseisen te worden gesteld. Het is tevens wenselijk dat crowdfundingplatforms transparanter worden over faillissementen, de rendementen, de financiële situatie van geldvragers en hoe zij omgaan met wanbetaling. Voor geldgevers is deze informatie van groot belang om een goede afweging te maken of en hoeveel ze gaan investeren.

Gezien de snelle ontwikkelingen in deze groeiende en veranderlijke markt is het onwenselijk om nu op wetsniveau gedetailleerde eisen te stellen, die bij inwerkingtreding van de Wijzigingswet financiële markten 2019 mogelijk achterhaald zijn of de groei van de markt onnodig belemmeren. Wij vragen u daarom te overwegen om in de Wft voor crowdfunding algemene vereisten op te nemen. Dit biedt meer ruimte om in te spelen op de veranderingen in de markt. Uiteraard treedt de AFM graag met u, en daar waar nodig met DNB, in overleg over de invulling en nadere uitwerking van deze algemene vereisten.

Datum	27 juni 2016
Ons kenmerk	ReZp-16043251
Pagina	4 van 11

Waarborgen nodig voor hypotheek gefinancierd door investeerders

Er is in toenemende mate belangstelling van investeerders om in hypotheek te beleggen. Door mogelijke toekomstige ontwikkelingen, zoals krimp margins op deze investeringen in hypotheek of hogere rendementen van andere beleggingen, kan deze belangstelling verdwijnen. Een gevolg kan zijn dat de hypotheekrente door de aanbieder bij renteverlenging verhoogd wordt om klanten te ontmoedigen bij deze aanbieder te blijven. Klanten kunnen dan geconfronteerd worden met onnodig hoge rentes. Naast het feit dat overstappen naar een andere aanbieder kosten met zich meebrengt, is het voor een deel van de klanten misschien zelfs onmogelijk om over te stappen wanneer ze bij renteverlenging niet voldoen aan acceptatiecriteria. Vooral deze consumenten kunnen in de financiële problemen raken.

De AFM neemt nu bij de vergunningverlening voorschriften op om partijen te attenderen op hun plicht tot zorgvuldig handelen en om het risico op deze hoge rentes te adresseren. Een voorbeeld hiervan is dat aanbieders gelet op de lange contractduur van hypotheek ervoor zorg dienen te dragen dat zij in de toekomst aan bestaande klanten een redelijk renteaanbod kunnen doen, waarmee zij op een zorgvuldige wijze de belangen van deze klanten in acht nemen. Er is echter geen wettelijke waarborg die het risico voor onnodig hoge rentes voor bestaande klanten voldoende adresseert. Vanwege de mogelijk grote consequenties voor huiseigenaren wil de AFM samen met uw ministerie onderzoeken of er mogelijkheden zijn om het risico voor onnodige hoge rentes voor bestaande klanten in meer algemene zin te verkleinen.

2. Informatie-uitwisseling tussen toezichthouders

De spelers op de financiële markten zijn zelf verantwoordelijk voor de naleving van de op hen van toepassing zijnde wet- en regelgeving. De samenleving verwacht daarbij echter veel van toezichthouders. In veel gevallen wordt zelfs de verantwoordelijkheid voor een risicovrije samenleving bij de toezichthouders neergelegd. Daarbij is het voor de samenleving niet altijd duidelijk waar het toezichtterrein van de AFM eindigt en dat van een andere toezichthouder begint. Het is voor het publiek ook minder relevant welke toezichthouder een misstand voorkomt of aanpakt, zolang dit maar gebeurt. Om goed toezicht te houden op de spelers op de financiële markten is samenwerking tussen toezichthouders en het onderling delen van informatie onontbeerlijk. Immers voor het signaleren van risico's en het aanpakken van misstanden is het beschikken over de juiste informatie een vereiste. Uit de publicatie van de 'Panama-papers' blijkt ook weer het belang van het delen van informatie tussen toezichthouders.

Er is een aantal wettelijke belemmeringen die de goede informatie-uitwisseling tussen de AFM en andere toezichthouders in de weg staan. In sommige gevallen is informatie bij een andere toezichthouder dan de AFM beschikbaar. In andere gevallen is informatie bij de AFM beschikbaar, maar heeft niet de AFM maar een andere toezichthouder de bevoegdheid om de eventuele misstand aan te pakken. Als de informatie niet gedeeld mag worden, is er een informatieasymmetrie tussen de toezichthouders, waardoor toezicht niet efficiënt uitgevoerd kan worden. Uiteraard dienen er voldoende waarborgen te zijn dat de informatie die tussen toezichthouders gedeeld wordt, vertrouwelijk blijft en alleen voor het specifieke toezichtdoel gebruikt wordt.

Datum 27 juni 2016
Ons kenmerk ReZp-16043251
Pagina 5 van 11

U heeft ons in het verleden ondersteund bij het versterken of aanvullen van wettelijke mogelijkheden tot informatie-uitwisseling tussen toezichthouders, zoals de informatie-uitwisseling met de Kansspelautoriteit. Ook de informatie-uitwisseling met Dienst Justis zal naar verwachting wettelijk geregeld worden. Tegelijkertijd stuiten wij op dit vlak nog op beperkingen, waar wij hieronder nader op ingaan.

Informatiedeling met de Autoriteit Consument & Markt

De AFM krijgt soms de beschikking over informatie, bijvoorbeeld door middel van signalen van consumenten of op basis van eigen onderzoek, over misstanden ten aanzien waarmee zij op grond van de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc) geen bevoegdheid heeft om op te treden. De informatie ziet dan op activiteiten die niet zijn aan te merken als een “financiële dienst of activiteit”. Andere bevoegde Whc-autoriteiten, zoals de ACM en de Belastingdienst/Fiod, zouden hier wel tegen kunnen optreden, mits zij beschikken over onze informatie. De AFM mag deze informatie echter niet met hen delen vanwege de geheimhoudingsbepaling in de Algemene wet bestuursrecht.

Een belangrijk en recent voorbeeld waar de AFM en ACM samenwerken om misstanden aan te pakken zijn de incassobureaus. In november 2015 is uit een rapport van de ACM¹ gebleken dat incassobureaus regelmatig consumenten duperen door hun werkwijze. Zowel de ACM als de AFM hebben bevoegdheden om hiertegen op te treden en willen hun krachten bundelen om het probleem effectief aan te pakken, maar lopen tegen de beperking op dat de AFM geen informatie mag verstrekken aan de ACM. Een wijziging van de Whc is hiervoor noodzakelijk.

Niet alleen de Whc is een beperkende factor voor een effectieve samenwerking met de ACM, maar ook de Wft. De AFM kan op dit moment slechts heel beperkt informatie delen met de ACM, namelijk als het gaat om de uitvoering van een verordening in het kader van de energiemarkt. Op dit punt zien wij in samenspraak met de ACM de Wft dan ook graag aangepast.

Informatiedeling met de Autoriteit Persoonsgegevens

Door het toenemende gebruik van big data (inclusief persoonsgegevens) bij het aanbieden van financiële diensten en producten is het van belang dat de AFM gegevens met betrekking tot mogelijke overtredingen van de Wet bescherming persoonsgegevens kan delen met de Autoriteit Persoonsgegevens. Niet de AFM maar de Autoriteit Persoonsgegevens is namelijk de bevoegde autoriteit om op te treden tegen deze overtredingen. Wij vragen u daarom de Wft aan te passen zodat informatiedeling met de Autoriteit Persoonsgegevens mogelijk is. Deze wens wordt ondersteund door de Autoriteit Persoonsgegevens.

Informatiedeling met Bureau Financieel Toezicht

In maart 2016 heeft de AFM aan de accountantsorganisaties die wettelijke controles verrichten, gevraagd aandacht te geven aan het risico betrokken te raken bij corruptiepraktijken bij de uitoefening van

¹ Zie <https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/14891/Een-onderzoek-naar-de-handelspraktijken-van-incassobureaus/>

Datum	27 juni 2016
Ons kenmerk	ReZp-16043251
Pagina	6 van 11

(controle)werkzaamheden.² Reden hiervoor is dat zich een aantal corruptieaffaires heeft voorgedaan waar Nederlandse ondernemingen bij betrokken zijn. Corruptiepraktijken zijn volstrekt onacceptabel en risico's op dit vlak moeten door de hele keten beheerst worden. Het is uiteraard primair de verantwoordelijkheid van de ondernemingen zelf, maar de accountant heeft hier een belangrijke signaleringsfunctie.

Accountantsorganisaties dienen op grond van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) een integere en beheerste bedrijfsvoering te hebben waardoor zij risico's in kaart kunnen brengen en op basis daarvan gepaste maatregelen treffen om betrokkenheid bij corruptie bij en/of door controleklanten tegen te gaan. Hier speelt de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) een belangrijke rol. Dit geldt in het bijzonder voor de verplichting tot identificatie van cliënten en de meldplicht van ongebruikelijke transacties. Om als AFM te kunnen bepalen of de accountantsorganisaties deze risico's voldoende beheersen, is informatie over naleving van de Wwft noodzakelijk. Deze informatie is bij het Bureau Financieel Toezicht (BFT) beschikbaar in zijn hoedanigheid van Wwft-toezichthouder op accountants. De AFM heeft verschillende mogelijkheden om relevante informatie te delen met het BFT. Andersom kan het BFT met de AFM slechts zeer beperkt informatie delen. Dit is alleen mogelijk indien de informatie ziet op het Wwft-toezicht van de AFM, maar niet als die informatie ziet op naleving van de Wta. Zoals hierboven beschreven, heeft de AFM deze informatie voor een goede uitoefening van dit toezicht wel nodig. Wij vinden het daarom belangrijk dat deze bevoegdheid wordt gecreëerd.

3. Marktbrede en overige toezichtwensen

Inzet van externe experts bij financiële ondernemingen

DNB heeft vorig jaar in haar wetgevingsbrief de wens geuit om de bevoegdheid te krijgen om onafhankelijke experts te kunnen inschakelen. De AFM deelt deze wens. Bij impactvolle incidenten of specialistische onderzoeken kan er op korte termijn veel specialistische kennis en/of onafhankelijke deskundigheid nodig zijn, die niet voorhanden is bij de betrokken financiële ondernemingen dan wel bij de AFM. Tevens wordt er vanuit de maatschappij in toenemende mate waarde gehecht aan het betrekken van onafhankelijke partijen, daar waar het gaat om het naleven van ordelijke en transparante marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en zorgvuldige behandeling van klanten. De laatste jaren is bij een aantal incidenten en onderzoeken gebleken dat onafhankelijke experts van belangrijke toegevoegde waarde kunnen zijn. De Britse Financial Conduct Authority (FCA) beschikt sinds 2012 over een wettelijke bevoegdheid voor de inzet van externe experts ('skilled persons'). Het aanstellingsproces en de bekostiging hiervan door de onder toezicht staande partijen zijn daar wettelijk geregeld.

Het adequaat en spoedig inzetten van onafhankelijke deskundigen kan bijdragen aan een snellere en efficiëntere oplossing van een probleem. Zo zullen binnen het rentederivatetraject de betrokken banken op verzoek van de AFM externe expertise inschakelen bij de herbeoordeling van klantdossiers. Elke bank zal op het moment dat het herstell kader van kracht wordt een independent reviewer aanstellen, die controleert of de bank het herstell kader op een juiste manier toepast. De betrokken banken doen dit op vrijwillige basis. De AFM heeft immers nog geen

² Zie <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2016/mrt/corruptierisico-accountantsorganisaties>

Datum	27 juni 2016
Ons kenmerk	ReZp-16043251
Pagina	7 van 11

bevoegdheid om van deze financiële ondernemingen te eisen dat zij deze experts inhuren en de kosten van dergelijke experts op zich nemen. Door het gebrek hieraan hebben dergelijke trajecten in sommige gevallen veel tijd gekost. Wij pleiten daarom voor een wettelijke bevoegdheid voor de AFM om externe experts te kunnen inzetten.

Ruimere waarschuwingsbevoegdheden en ruimere publicatiemogelijkheden

De AFM heeft in de wetgevingsbrief van 2015 wensen geuit voor meer mogelijkheden om de samenleving eerder te kunnen informeren en meer transparantie te kunnen bieden over overtredingen. Specifiek zien de wensen op ruimere waarschuwingsbevoegdheden en ruimere publicatiemogelijkheden. Het ministerie van Financiën heeft voor de ruimere publicatiemogelijkheden de daarvoor benodigde wijzigingen opgenomen in een wetsvoorstel. De AFM is daar verheugd over.

De huidige Wft voorziet in een bevoegdheid om een verklaring of waarschuwing te publiceren bij overtreding van verbodsbepalingen en een aantal specifiek vermelde wetsartikelen. Met het conceptwetsvoorstel wordt geregeld dat de toezichthouder een verklaring of waarschuwing kan uitvaardigen bij alle overtredingen met boetecategorie 2 en 3. Dit is een belangrijke en noodzakelijke verruiming.

Een van de gewenste ruimere publicatiemogelijkheden is om in rapportages naar aanleiding van onderzoeken de namen van de onderzochte financiële ondernemingen te noemen. Dat wordt gerealiseerd in het conceptwetsvoorstel door dat het mogelijk wordt om vergelijkbare informatie te kunnen publiceren over de beoordeling van de prestaties van financiële ondernemingen. In de praktijk zal dit vooral gaan om marktbrede publicaties, zoals thema-onderzoeken, waarin financiële ondernemingen met elkaar vergeleken worden. Wij hopen op een voortvarende behandeling van dit wetsvoorstel in beide Kamers en een snelle inwerkingtreding.

Herziening Wet op het financieel toezicht

In de wetgevingsbrief van 2015 heeft de AFM onder meer de aandacht gevraagd voor de toekomstbestendigheid van de Wft en de daarop gebaseerde lagere regelgeving. Wij zijn verheugd dat het ministerie van Financiën, mede naar aanleiding van een advies van de Afdeling advisering van de Raad van State, in 2016 besloten heeft tot een verkenning. De verkenning zal gericht zijn op de vraag of, en op welke wijze de regelgeving voor de financiële markten toegankelijker en toekomstbestendiger gemaakt kan worden. Zoals in de kamerbrief van de minister staat, hecht de AFM er aan dat een eventuele ingreep in de Wft tevens wordt gewogen aan de hand van de te verwachten maatschappelijke kosten en baten. De AFM zal haar medewerking aan dit initiatief geven en wordt dan ook graag intensief betrokken bij de hiervoor genoemde verkenning.

Klokkenluidersregeling en bescherming van klokkenluiders

De afgelopen jaren is onze wens voor een klokkenluidersregeling in combinatie met een clementieregeling meerdere malen opgenomen in de wetgevingsbrief. Deze wens is tot op heden niet verwezenlijkt. De AFM wil met deze brief nogmaals benadrukken hoe belangrijk deze regeling voor ons toezicht is.

Voor de AFM kunnen signalen en klachten van insiders zeer belangrijk zijn voor haar toezicht. De AFM heeft op dit moment een meldpunt waar misstanden gemeld kunnen worden en gaat ervoor zorgen dat dit ook anoniem kan. Nu komen hier voornamelijk signalen van (gedupeerde) consumenten binnen. De praktijk wijst uit dat insiders of

Datum	27 juni 2016
Ons kenmerk	ReZp-16043251
Pagina	8 van 11

‘klokkenluiders’ zich sneller bij de toezichthouder(s) melden indien de toezichthouder de betreffende klokkenluiders bescherming kan bieden. Hierbij kan gedacht worden aan arbeidsrechtelijke bescherming en (gedeeltelijke) vrijwaring voor strafrechtelijke en bestuursrechtelijke vervolging indien de klokkenluiders zelf ook betrokken is bij de overtreding. Dit jaar komt er een “huis voor klokkenluiders”. Dit huis wordt onderdeel van de nationale ombudsman en kan meldingen van klokkenluiders in de publieke en private sector, dus ook meldingen uit de financiële sector, ontvangen. Ook zal het huis klokkenluiders ondersteunen bij meldingen van misstanden en arbeidsrechtelijke bescherming bieden. De AFM gaat nader onderzoeken wat voor mogelijkheden dit huis biedt voor haar toezicht en hoe zij hiermee kan samenwerken.

De AFM gaat tevens nader onderzoeken hoe zij klokkenluiders bestuursrechtelijke bescherming kan bieden en zal met een regeling komen, voor zover dit binnen haar mogelijkheden ligt. (Gedeeltelijke) vrijwaring van strafrechtelijke sancties voor klokkenluiders blijft onverminderd van belang, nu vele overtredingen van de Wft tevens strafrechtelijke overtredingen zijn. De AFM verwacht dat pas dan een dergelijke regeling echt effectief zal zijn. Nu dit niet binnen de mogelijkheden van de AFM ligt, vraagt de AFM nogmaals om hiervoor een wettelijke grondslag te creëren.

Maximale vergoeding consumptief krediet

Voor consumptieve kredieten is de maximale toegelaten kredietvergoeding (rente en overige kosten) per jaar 12% plus de wettelijke rente, wat op dit moment uitkomt op 14%. De AFM constateert dat er consumptieve leningen zijn waarvan de vergoeding zich dicht bij het maximum bevindt. Deze hoge vergoeding in combinatie met een lage aflossingscomponent heeft bij doorlopende kredieten geleid tot financiële problemen bij consumenten en dan vooral bij consumenten met een hoog kredietbedrag. Een van de mogelijke oplossingen voor deze problematiek kan het wijzigen van de maximale vergoeding zijn. De AFM heeft in haar toezicht aandacht voor deze problematiek. Wij treden hierover graag in overleg met uw ministerie. Indien nodig zullen wij in onze volgende wetgevingsbrief concrete voorstellen opnemen.

Wettelijke grondslag EBA richtsnoeren productontwikkelingsproces

Vanuit Europa zijn er voor steeds meer financiële producten en spelers normen inzake het productontwikkelingsproces ontwikkeld. Zo heeft MiFID II productontwikkelingsregels geïntroduceerd in het kader van beleggingsdienstverlening die zich richten tot zowel de aanbieders als de distributeurs van financiële instrumenten. In de Insurance Distribution Directive (IDD) zijn normen voor aanbieders en distributeurs opgenomen die zien op het productontwikkelingsproces van verzekeringsproducten. Ten slotte heeft de European Banking Authority (EBA) onlangs richtsnoeren gepubliceerd die in dit kader regels stellen voor de aanbieders en distributeurs die zien op bancaire producten. Om als AFM haar toezicht in overeenstemming met deze EBA-richtsnoeren in te kunnen vullen, moet er een wettelijke grondslag zijn voor dit toezicht. Deze ontbreekt echter voor de normen die zien op distributeurs. Wij verzoeken uw ministerie om deze wettelijke grondslag te creëren.

4. Pensioen

In het pensioenlandschap verandert er veel. Zo is het Algemeen Pensioen Fonds geïntroduceerd, zal naar verwachting de Wet Verbeterde Premieregeling spoedig worden ingevoerd en zijn er ontwikkelingen rondom beschikbare premieregelingen. Zoals in de inleiding is benoemd, is er steeds meer overlap van de Pensioenwet en

Datum 27 juni 2016
Ons kenmerk ReZp-16043251
Pagina 9 van 11

de Wft. Door meer keuzemogelijkheden voor zowel de deelnemer (Wet verbeterde premieregeling) als de werkgever (APF) lijken de pensioendiensten die onder de Pensioenwet dan wel de Wft vallen steeds meer op elkaar. Tevens komen de pensioenregelingen en pensioenproducten die onder deze twee wetten vallen steeds meer overeen. De bescherming van de werkgever en de deelnemer is echter anders vormgegeven in de Pensioenwet ten opzichte van de bescherming van de consument en cliënt in de Wft. Dit kan ertoe leiden dat er verschillende eisen van toepassing zijn voor dezelfde soort diensten en regelingen en de vragen doen rijzen welk beschermingsniveau wenselijk is en hoe het level playing field gewaarborgd wordt. Dit is voor de AFM aanleiding om de aansluiting van de Pensioenwet op de Wft te analyseren en hierover met de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid in gesprek te gaan. Op dit moment is er nog geen sprake van een concrete wetgevingswens.

Digitalisering in de pensioensector

Met de inwerkingtreding van de Wet pensioencommunicatie hebben pensioenuitvoerders meer mogelijkheden gekregen om digitaal te communiceren met hun deelnemers. Artikel 49 Pensioenwet schrijft op dit moment voor dat de pensioenuitvoerder de deelnemer vooraf schriftelijk moet informeren als hij voornemens is om op elektronische wijze informatie te verstrekken. De deelnemer kan hiertegen bezwaar maken. De wens van de markt is om hierover tevens digitaal te mogen informeren waarbij dan wél expliciet om instemming gevraagd wordt. De AFM is van mening dat de wet dit mogelijk zou moeten maken, mits de pensioenuitvoerders de nodige waarborgen hanteren.

Financiële APK

Vorig jaar heeft de AFM in haar wetgevingsbrief het belang van een financieel overzicht benadrukt. Een financieel overzicht, waarin alle financiële informatie van een persoon is opgenomen kan de drempel verlagen en haar of hem stimuleren om met korte- en langetermijn financiële planning aan de slag te gaan. De website www.mijnpensioenoverzicht.nl biedt op een laagdrempelige manier inzicht in pensioengegevens. De AFM stelt voor om een dergelijk overzicht breder te trekken dan pensioen. Daarbij zou er ook een check-up van de financiële situatie moeten komen waarin alle vermogenscomponenten worden meegenomen. Dit wordt een financiële APK genoemd waarbij in relatie tot de levensfase van een individu een analyse wordt gemaakt van de verschillende vermogenscomponenten, zoals de pensioenopbouw, de hypothecaire lening, beleggingen en spaargeld. De bedoeling hiervan is dat een ieder inzicht krijgt of er voldoende inkomen zal zijn na pensionering. De AFM vindt een verplichte periodieke financiële APK van grote toegevoegde waarde. Wij onderzoeken graag samen met de betrokken Ministeries de mogelijkheden hiervoor.

5. Accountants en financiële verslaggeving

Wijzigingen ter verbetering van de kwaliteit van wettelijke controles

Beleggers, crediteuren en andere belanghebbenden moeten kunnen vertrouwen op het oordeel van een accountant zoals opgenomen in de controleverklaring bij de jaarrekening. Dat kan alleen als een controleverklaring is onderbouwd met voldoende en geschikte controle-informatie. Dat de kwaliteit van de wettelijke controles omhoog moet, is gebleken uit het onderzoek van de AFM uit 2014 en de onlangs opgelegde boetes die daaruit volgden. De voorgestelde ‘Wet aanvullende maatregelen accountantsorganisaties’ bevat veel belangrijke wijzigingen die nodig zijn om de kwaliteit verder te verbeteren. Een belangrijke aanvullende maatregel is de geschiktheidstoetsing van

Datum	27 juni 2016
Ons kenmerk	ReZp-16043251
Pagina	10 van 11

beleidsbepalers van accountantsorganisaties. Het is van groot belang dat een accountantsorganisatie wordt aangestuurd door personen die beschikken over de juiste kennis, vaardigheden en competenties. Dit geldt voor zowel de beleidsbepalers als de interne toezichthouders. Uit onze ervaringen bij geschiktheidstoetsingen bij financiële ondernemingen blijkt de meerwaarde van dergelijke toetsingen.

Een andere belangrijke aanvullende maatregel die volgens ons bij zal dragen aan het verhogen van de kwaliteit van de accountantssector, is het instellen van een onafhankelijk intern toezichthoudend orgaan. Wij onderschrijven dat een dergelijk orgaan waarborgen kan bieden voor een langetermijnbeleid van de accountantsorganisatie dat gericht is op het effectief doorvoeren van noodzakelijke cultuurveranderingen en op kernkwaliteiten als integriteit, onafhankelijkheid en vakbekwaamheid. Hierdoor zal naar verwachting ook de kwaliteit van de wettelijke controle en de controlewerkzaamheden verbeteren. Wij hopen dan ook op spoedige behandeling en inwerkingtreding van dit wetsvoorstel.

Financiële verslaggeving

Jaarrekeningen die op basis van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zijn opgesteld, spelen een zeer belangrijke rol op vrijwel alle toezichtterreinen van de AFM. In vorige wetgevingsbrieven hebben we aandacht gevraagd voor wenselijke aanpassingen in de regelgeving met betrekking tot financiële verslaggeving. Zo hebben wij in onze wetgevingsbrief van 2015 de wetgever aanbevolen de transparantie van financiële verslaggeving te verhogen door het Burgerlijk Wetboek meer consistent te laten zijn met Europese regelgeving en IFRS en keuzevrijheden te beperken.

Wij zijn blij met de toegenomen belangstelling bij de wetgever voor transparantie in de financiële verslaggeving. Inmiddels heeft een verkennend gesprek over onze wensen met uw ministerie en het ministerie van Veiligheid en Justitie plaatsgevonden. We hopen dat onze voorstellen tot aanpassingen van het Burgerlijk Wetboek spoedig gerealiseerd kunnen worden.

Samenvatting wetgevingswensen

Resumerend hebben wij de volgende concrete wetgevingswensen:

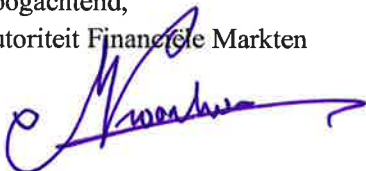
1. Algemene wettelijke vereisten voor crowdfundingplatforms;
2. Wettelijke waarborgen voor hypotheken gefinancierd door investeerders;
3. Informatiedeling met de ACM en de andere Whc-toezichthouders;
4. Informatiedeling met de Autoriteit Persoonsgegevens;
5. Informatiedeling met Bureau Financieel Toezicht;
6. Wettelijke bevoegdheid AFM voor inschakelen externe experts bij financiële ondernemingen;
7. (Gedeeltelijke) strafrechtelijke vrijwaring voor klokkenluiders;
8. Wettelijke grondslag voor de EBA richtsnoeren die zien op het productontwikkelingsproces van distributeurs van bancaire producten;
9. Digitaal communiceren pensioenuitvoerders over wijze van informatieverstrekking pensioenen;
10. Invoeren financiële APK;
11. Streven naar meer consistentie in de financiële verslaggeving.

Datum 27 juni 2016
Ons kenmerk ReZp-16043251
Pagina 11 van 11

Ter afsluiting willen wij kort ingaan op het feit dat in de afgelopen jaren de financiële wet- en regelgeving op veel punten flink is gewijzigd. Niet alleen zijn of worden op dit moment veel Europese richtlijnen geïmplementeerd, maar ook nationale ontwikkelingen en de wetgevingswensen van AFM en DNB hebben tot wijzigingen in wet- en regelgeving geleid. De AFM is zich bewust van de druk die hiervan uitgaat voor wat betreft juiste interpretatie en naleving van deze nieuwe regels. Daarom wil de AFM samen met het ministerie van Financiën eventuele knelpunten in de wet- regelgeving oplossen, zodat voor alle betrokken partijen wet- en regelgeving niet onnodig belemmerend werkt en wij als toezichthouder efficiënt misstanden kunnen aanpakken.

Graag danken wij u voor de gelegenheid om onze wetgevingswensen met u te delen. Uiteraard zijn wij graag bereid tot een nadere toelichting.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

ir. M.W.L. van Vroonhoven MBA
Voorzitter van het Bestuur

drs. H.W.O.L.M. Korte
Bestuurslid

